

ssenyas

147

Anna TEIXIDOR
**Amb la República
 al cap i Catalunya
 al cor.**
**Empordà Federal
 (1911-1938)**

Ajuntament de Figueres;
 Diputació de Girona, 2011.
 Col·lecció Juncària, 7

Anna Teixidor acaba de rescatar de l'oblit una de les publicacions més emblemàtiques de la Catalunya del primer terç del segle XX: *Empordà Federal*. El llibre és fruit d'un magnífic treball acadèmic presentat (2009) a la Facultat de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra, titulat «*Empordà Federal*» (1911-1938): *un model de periòdic republicà i nacionalista*.

La recerca ens presenta la història d'aquesta publicació republicana federal durant els seus vint-i-set anys de vida (1911-1938), i ens ofereix una exhaustiva panoràmica del periòdic, de les seves etapes, dels homes que el van fer –encapçalats per Josep Puig Pujades– i de l'ambiciós projecte polític, cultural i ciutadà que va encarnar.

Teixidor divideix la història de la publicació en tres èpoques: 1911-1923, 1930-1934 i 1935-1938. Durant la primera d'aquestes etapes, la publicació esdevé portaveu de la Unió Federal Nacionalista Republicana i contribueix a la construcció del mite de l'Empordà com a terra de llibertat i de progrés. La segona etapa s'inicia el març de 1930, quan *Empordà Federal* reapareix després de la suspensió que havia patit durant la dictadura de Primo de Rivera. Ara, el 1930, la publicació pot situar-se en el centre del joc polític, com a portaveu comarcal de la nounada ERC. Durant l'etapa republicana, *Empordà Federal* es convertirà en una de les publicacions de referència a Catalunya, fins a la segona suspensió el 1934, arran dels Fets d'Octubre. Un any després, el novembre de 1935, s'enceta la tercera etapa del setmanari, fins a la desaparició al principi de 1938. La vida de la publicació durant aquesta etapa confirma la fractura política i cultural que van suposar per a Catalunya la Guerra Civil i la derrota republicana.

Gràcies a la rigorosa investigació de Teixidor, *Empordà Federal* ha estat objecte d'una anàlisi en profunditat, que ens permet constatar que ens trobem davant de la més emblemàtica de les publicacions figuerenques anteriors a la Guerra Civil.

SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER. Historiador

Jaume RECASENS I BEL
Somnis en paper.
**Premsa i periodisme al
 Penedès republicà**

Cossetània Edicions; Institut
 d'Estudis Penedesencs, 2011.
 Col·lecció El Tinter, 119.
 583 pàg.

El periodista i historiador Jaume Recasens ens ofereix una monografia excel·lent sobre la premsa local i comarcal de l'època republicana a l'Alt Penedès. Un treball que pot situar-se entre les millors que s'han fet a Catalunya sobre la premsa local i comarcal durant els anys trenta, ja que l'autor ha estudiat la premsa «en si», no tant com a font documental històrica, sinó pel valor d'ella mateixa.

Aquest llibre és el resultat d'una recerca exhaustiva i ben dirigida pel professor Josep M. Figueres, que ha permès a l'autor localitzar en diversos arxius locals gairebé tots els números dels diversos setmanaris i revistes penedesenques publicats entre 1931 i 1939. Durant aquests anys tots els grups polítics i sindicals, des de la dreta més conservadora fins als sindicats anarquistes, tenien el seu setmanari. Però no es tracta tan sols d'una recerca quantitativa sobre els més de cinquanta periòdics publicats, sinó d'un estudi qualitatiu que permet aproximar-se tant als propietaris com als periodistes i afeccionats que els donaven vida.

El llibre es pot dividir en quatre grans blocs. En el primer s'analitzen les capçaleres penedesenques existents abans del 14 d'abril de 1931: un total de setze en quatre municipis (Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia, Gelida i Sant Pere de Riudebitlles). En el segon, s'estudien amb detall les capçaleres que van funcionar durant el període republicà de pau (1931-1936): vint-i-nou en cinc municipis (s'hi afegeix Torrelavit). En el tercer, trobem l'anàlisi de les capçaleres del període de guerra (1936-1939): vuit en dos municipis (Vilafranca del Penedès i Sant Sadurní d'Anoia).

En el quart bloc s'analitzen diversos aspectes de la premsa i el periodisme a l'Alt Penedès: la llengua i el llenguatge, els models i els estils periodístics, els anunciants, els periodistes i els empresaris, les impremtes i les editorials... Aquest és l'aspecte més interessant i innovador del llibre, i serveix de cloenda a l'anàlisi cronològica precedent. Un llibre que mereix ser llegit, a més de consultat.

RAMON ARNABAT MATA. Historiador, URV i IEP

1
 2
 5
 8
 11
 13
 14
 16